

โสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา

เสาวรส อัครวิเชียรจินดา*

โสต นาสิก ลาริงซ์วิทยาหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า หู คอ จมูก เป็นแขนงวิชาหนึ่งซึ่งในวงการแพทย์รู้จักกันดีว่าเกี่ยวข้องกับอะไรบางอย่าง แขนงวิชา หรือศาสตร์นี้ทางภาษาอังกฤษใช้ คำว่า “Otolaryngology” หรือในบางสถาบันจะใช้คำว่า “Otolaryngology-Head and Neck Surgery” ทั้งนี้เนื่องมาจากการผ่าตัดหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับศัลยกรรมบริเวณศีรษะและลำคอ

ในอดีต แขนงวิชาหู คอ จมูก เคยอยู่ร่วมกับแขนงวิชาจักษุ แพทย์เฉพาะทางสาขาวิชาคือแพทย์ตา หู คอ จมูก ปัจจุบันได้มีการแยกสองสาขานี้ออย่างชัดเจน เช่นคณะแพทยศาสตร์ของเรา มีทั้งภาควิชาจักษุวิทยา และภาควิชาโสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา เพราะเนื่องมาจากการที่ทั้งสองศาสตร์มีการเจริญเติบโต และพัฒนาไปอย่างมาก มีรายละเอียดของความรู้เกิดขึ้นมากมาย จนไม่สามารถรวมเป็นแขนงวิชาเดียวได้

แขนงวิชาโสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา ได้มีการพัฒนาเจริญเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ มีวิวัฒนาการเทคนิคการตรวจ รักษา ผ่าตัดด้วยวิธีที่ทันสมัย และใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้น อาทิเช่น การผ่าตัด มีการนำศัลยกรรมแบบจุลภาค คือนำ microscope, sinuscope รวมทั้ง telescope ต่าง ๆ มาใช้ อีกทั้งนำแสงเลเซอร์มาช่วยในการผ่าตัดต่าง ๆ เป็นต้น

และสืบเนื่องจากการพัฒนาของศาสตร์ทางโสต นาสิก ลาริงซ์วิทยาขึ้นมาเรื่อย ๆ จึงมีการแตกแขนง

วิชาย่อยลงไปอีก เช่น แขนงวิชาย่อย Head and Neck Surgery หรือศัลยกรรมผ่าตัดบริเวณศีรษะและลำคอ ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยที่ป่วยเป็นโรคมะเร็งหรือความผิดปกติของบริเวณนี้ ปัจจุบันได้มีการนำเอาเทคโนโลยีการผ่าตัดใหม่ ๆ เช่น microvascular surgery เพื่อใช้ในการเสริมแต่งเนื้อเยื่อในส่วนที่ถูกตัดออกไป มีการตัดต่ออวัยวะโดยใช้อวัยวะบริเวณอื่นมาทดแทน นอกจากนี้ยังใช้วิธีรังสีและ chemotherapy มาร่วมรักษาด้วย ทำให้ผลการรักษามีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ปัจจุบันนี้เรียกได้ว่า ภาควิชาโสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีผู้ป่วยมาขอรับบริการตรวจรักษามะเร็งบริเวณศีรษะและลำคอเป็นจำนวนมาก จนภาควิชาต้องเปิดคลินิก Head and Neck ไว้เพื่อรองรับ

แขนงวิชาอายุภูมิแพ้ทางจมูก ปัจจุบันมีผู้ป่วยโรคภูมิแพ้ทางจมูกและไซนัสเพิ่มขึ้นจำนวนมาก คลินิกโรคภูมิแพ้ที่มีการตรวจทดสอบภาวะภูมิแพ้ และรักษาผู้ป่วย ทั้งในด้านการใช้ยาบำบัดรักษา และทาง immunotherapy นอกจากนั้นในขณะนี้ภาควิชามีเครื่อง rhinomanometry มาช่วยในการศึกษา ติดตามผลการรักษาในผู้ป่วยได้ละเอียดมากยิ่งขึ้น สำหรับทางด้าน allergy และ rhinology นี้ยังได้นำ telescope ขนาดเล็ก (sinuscope) เพื่อใช้ส่องตรวจดูโพรงจมูก ไซนัส และ nasopharynx และยังนำมาใช้ในการผ่าตัดโรคของโพรง

* ภาควิชาโสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จมูกและไซนัส ซึ่งในปัจจุบันนี้การผ่าตัดโรคของไซนัส นิยมทำ FESS หรือเรียกว่า functional endoscopic sinus surgery

ทางด้าน การตรวจการได้ยิน นอกจากการตรวจการได้ยินแบบธรรมดาด้วยเครื่อง audiometer และการวัดสมรรถภาพของหูชั้นกลางด้วยเครื่อง tympanometer แล้ว ยังมีการตรวจการได้ยินระดับก้านสมอง ซึ่งเรียกว่า auditory brainstem response (ABR) โดยวัดออกมาเป็นคลื่นการรับฟังเสียงซึ่งเกิดบริเวณเส้นประสาทการได้ยิน (auditory nerve) และก้านสมอง (brain stem) การตรวจนี้มีประโยชน์อย่างมากในการช่วยวินิจฉัยโรคความผิดปกติบางอย่าง เช่น acoustic neuroma หรือความผิดปกติของก้านสมองอื่นๆ นอกจากนี้ยังมี otoacoustic emission ซึ่งเป็นเครื่องตรวจวัดการทำงานของอวัยวะรับเสียง cochlea ประโยชน์คือใช้วัดการได้ยินของทารก หรือเด็ก และวัดการทำงานของ cochlea สำหรับการผ่าตัดเพื่อให้ผู้ป่วยหูหนวกกลับได้ยินใหม่คือการทำ cochlear implant ซึ่งก็มีการทำในภาควิชาโสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นแห่งแรกของประเทศไทย

ส่วนความผิดปกติในแง่ของเสียงพูด speech disorder หรือความผิดปกติอื่นๆ ของกล่องเสียงและ

ลำคอ ก็มีการตรวจวินิจฉัยที่ละเอียดมากขึ้นกว่าเดิม โดยการนำ fiberoptic มาใช้ การผ่าตัดเพื่อซ่อมแซมความผิดปกติบริเวณกล่องเสียง (phonosurgery) ด้วยแสงเลเซอร์ แขนงวิชานี้ยังรวมไปถึงการทำกายภาพบำบัดสำหรับผู้ป่วยที่มีปัญหาทางด้านเสียงพูด ตัวอย่างเช่น ผู้ป่วยที่ถูกตัดกล่องเสียง เป็นต้น

แขนงวิชาย่อยอีกแขนงหนึ่งคือ โสตประสาทวิทยา (neurotology) ซึ่งเกี่ยวข้องกับอวัยวะในหูชั้นใน และก้านสมอง มีการพัฒนาเทคนิคการตรวจรักษาขึ้นอย่างมากมาย มีการนำเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ มาใช้เพื่อให้ได้คำวินิจฉัยที่แม่นยำ อาทิเช่น เครื่อง infraredvideo electronystagmography, posturography, rotatory chair testing เป็นต้น นอกจากนั้นการรักษาผู้ป่วยโสตประสาท เช่น ผู้ป่วยที่มีอาการเวียนศีรษะ ก็ได้มีการนำเอาเทคนิคการรักษาใหม่ๆ มาใช้

นอกจากนี้แขนงวิชาย่อยทางโสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา ก็ยังมีเรื่องความผิดปกติของการไต่กลืน การตรวจรักษาผู้ป่วยที่นอนกรน (snoring) ซึ่งแขนงย่อยต่างๆ เหล่านี้ก็กำลังมีการพัฒนาการตรวจรักษา และองค์ความรู้ใหม่ๆ ต่อไปอีกอย่างไม่หยุดยั้ง